

Sjukstugans personal 1932

Arvidsjaur's 'nya' sjukstuga togs i bruk 1924. Dr Torsten Fritjofsson var läkare från början av 1930-talet fram till 1940, då han flyttade till Älvsbyn.

Från vänster, stående

1. Vaktmästare Hugo Sundberg
2. Magda Nordlander Sundqvist
3. Tekla Lindström
4. Emmy Grundström
5. Signe Eriksson Karlberg
6. Gerda Jonsson
7. Elvira Lövgren Hellgren
8. Martin Sundqvist, 1916–1989

12. Dagmar (Peterson, husmor) Pedersen, 1889-1979

13. Dr Torsten Fritjofsson

14. Nils Marklund (syssloman), 1899–1965

Sittande från vänster:

9. Karin Edin
10. Hulda Clementsson
11. Alma Uddström

Arvidsjaur sjukestuga byggd 1921–1923

Arvidsjaur Sjukstuga byggdes på Högströmsvallen mellan åren 1921–1923 och invigdes 4 september 1924. Avdelningar: Bl a tuberkulosavdelning (tbc) och ligghall på övre våningen till höger med 12 vårdplatser. Sjukstugan revs 1960.

En läkarbostad byggdes 1928 till vänster om sjukstugan. Läkarbostaden revs 1981 för att ge plats för ut- och ombyggnad av sjukstugan.

Sjukstugan i Arvidsjaur 1950

Vintery: Sjukstugan i Arvidsjaur invigdes 4 september 1924 av Landshövding August Beskow. Tuberkulosavdelning och ligghall fanns i det högra huset på övre våningen till höger. Epidemisjukstuga fanns i huset till vänster.

VY över Lappstaden, gamla Ålderdomshemmet och gamla Sjukstugan, 1950-tal.

Till höger: Gamla Pensionärshemmet med lägenheter och gemensam matsal. Huset revs 1968 för att ge plats till ett större och bekvämare boende för de äldre och personal.

Till vänster: Delar av Gamla Sjukstugan revs 1969 och nya delar är tillbyggt. (se bild 1982_689_2). Ovanför syns Lappstaden som har funnits i stort sett sedan Arvidsjaur's municipalsamhälle kom till.

Patienter på sjukstugan 1923.

Martin Sundqvist, 1916–1989, arbetade som vaktmästare på sjukstugan i Arvidsjaur från 16-årsåldern fram till pensionen. Martin var gift med Kerstin Sundqvist som arbetade som barnmorska på BB i Arvidsjaur.

Vårdpersonal på sjukstugan 1923.

Fanjunkare Rolf Hendler från i 19 Boden, hade sjukvårdsutbildning med unga killar i Arvidsjaur, Rolf var sedan den förste som startade ett annonsblad, annonstidning i Arvidsjaur,

han sålde även Toyota och BMW, för Bilconsult, på baksidan av det som förr var Gulf, numer Teckans Vedugnspizzeria, korsningen Storgatan/Fjällströmsvägen, på Sten-Hugo Grubbströms gård, där han bedrev bilverkstad i många år.

Ligghallen, ännu ej färdigbyggd, för TBC-patienter vid Arvidsjaur's sjukstuga.
T v: sjuksköterskan Dagmar Pederson.

Gamla sjukstugan.

Julafton 1954 på kronikerhemmet i Arvidsjaur.

Sjukstugeinvigning 1962

Tre gummor vid fikabordet på ålderdomshemmet. Foto Anna-Lisa Lundgren.

Patienterna är samlade utanför gamla ålderdomshemmet.

- Längst fram med käpp: Nils Eklund, Järvträsk.

- Samma rad med rutig klänning och förkläde: Johanna Nygren/Björk f. 1872,

- ? Nilsdotter, från Hedberg.

- Mittenraden längst ut till höger: Klara Boström.

Övriga okända. Huset är rivet och det nya servicehuset Ringelsta är uppbyggt på samma plats.

1955 flyttade apoteket in i Centrumhuset efter att tidigare legat i den byggnad som en gång i tiden uppförts av Storforsbolaget längs Storgatan. (idag känt som Textilhuset/Änglafröjd) Storgatan skymtar genom fönstret.

Foto: Nils-Erik Marklund.

Läkare i Arvidsjaur 1963. Fr v: Bengt Landius, Fash, Bo Nelzén, Sven Friberg.

Rose-Marie och Gunilla Larsson leker sjukhus i riksbygget längs Storgatan. Doktorn är en besökande kusin.

INGEBORG SVENSSON
Lauker.
Född 26 febr. 1903 i Jörn, Västerbottens län. Distriktsbarnmorska. Led. av hälsovårdsnämnden och hushållsgillet.
Arvidsjaur socken.

IDA K. WIKSTRÖM
Arvidsjaur.
Född 18 febr. 1871 i Arvidsjaur socken. F. d. distriktsbarnmorska i Arvidsjaur tingslag. Medlem av Röda Korset, f. d. led. av barnavårdsnämnden. Utexaminerad barnmorska 1901 vid Stockholms södra B. B.
Arvidsjaur socken.

Doktor Oskar Leonard Skarin, var förste läkaren i Arvidsjaur och arbetade under åren 1892–1906.

Oskar Skarin var född 8/9 1856 i Framnäs Arvidsjaur kommun.

Efter läkarexamen tillträdde han tjänsten som provinsialläkare i Arvidsjaur och Arjeplog. Men drygt tio år senare tid insjuknade Oskar i slaganfall, vilket innebar att han blev förlamad på ena sidan och blev sjukledig en längre tid.

Hans kapacitet var av naturliga skäl nedsatt. Skarin pensionerades 31 december 1906. Men trots sin förlamning fortsatte doktor Skarin efter sin pensionering som praktiserande läkare under några år. Skarin hade till sin hjälp den utbildade sjuksköterskan och hushållerskan; Maria Bergstedt, som kom från Skellefteå till Arvidsjaur.

Under Skarins sista svåra år skötte Maria om honom exemplariskt både dag och natt.

På barndomsstället i Framnäs fick doktor Skarin något av en fristad där han vistades vissa perioder hos sin syster Anna Olofsson. Ekonomin var inte den bästa de sista levnadsåren, några år före sin död sålde han sina instrument för 80 kr, till Arvidsjaur sjukstuga.

Doktor Oskar Leonard Skarin avled 6 februari 1917 av dubbelsidig lunginflammation.

Lott Berggren, f. Redlund, 1890–1988, bodde på Gullön och arbetade på Bergnäsuddens sjukhärbarge.

Som sjuksköterska hade Lott sitt arbetsfält i bygden kring sjön Storavan, där det på den tiden fanns betydligt mera boende än idag. Hennes verksamhet var till stor del samtida med doktor Einar Wallquist i Arjeplog. Wallquist var också den läkare som Lott hade att vända sig till vid behov av hjälp. Det vidsträckta arbetsområde och bristen på kommunikationer innebar att Lott vid

behov även fick träda in i rollen som barnmorska.

På samma sätt som doktor Wallquist har berättat om i sina böcker fick syster Lott vid hembesök gå till fots, använda båt, skidor eller hästskjuts beroende på årstid.

Bild th: Sjuksköterskan Lott Berggren på Storavan, 1940-tal. Lott Berggren, kallad syster Lott, och prästen Olof Berggren, 1920-tal.

Lott lät bygga stugan på Gullön under mitten av 1950-talet, och flyttade då dit från sin tidigare bostad på Gullöholme i Storavan. Stugan på holmen revs år 1996.

Gullön, byn vid Storavans strand har fått namn efter ön som ligger strax utanför. Nybygget insynades 1812 och bönderna rodde in till fastlandet för att mjölka korna som var på bete. Med tiden skedde bosättning även kring fäboden inne på land och byn Gullön växte upp.

På 1930-talet drogs Inlandsbanan förbi och byn blev stationsort. Mellan Gullön och Renvikens station ligger Buddnakk med Sveriges minsta stationshus.

Röntgen. Lyftanordning konstruerad av maskinist Gunnar Grahn. Foto Norran 1967.

År 1921 ingick Lott äktenskap med prästen Olof Berggren, 1884–1926. Men äktenskapet blev kortvarigt, då Olof avled redan 1926.

Barnmorskan Sara 'Karin' Svensson-Grahn, 5/4 1858-1941 Fjällbonäs. Bilden tagen av Einar Wallqvist, förra sekelskiftet 1800/1900.

Sara Häggström, 1879–1975, f. Eriksdotter i Njallejaur med samiskt ursprung, bodde i Häggbacken mellan Lomträsk och Moskosel. Hon arbetade många år som vaccinatörska.

När seklet var ungt måste man klara sjukvården på många olika sätt. Ett sådant var att snabbutbilda vaccinatörskor. Sara var en vecka hos doktorn och lärde sig att vaccinera med en liten kniv som hon doppade i vaccinsalvan som hon sedan ristade in i armen. Hon gick i näbbskor i skogen och hon rodde över sjöar för att nå ut till familjer med vaccinet. Promenaderna kunde bli långa. Hon fick 75 öre av föräldrarna för varje barn hon vaccinerade och 75 öre av kommunen.

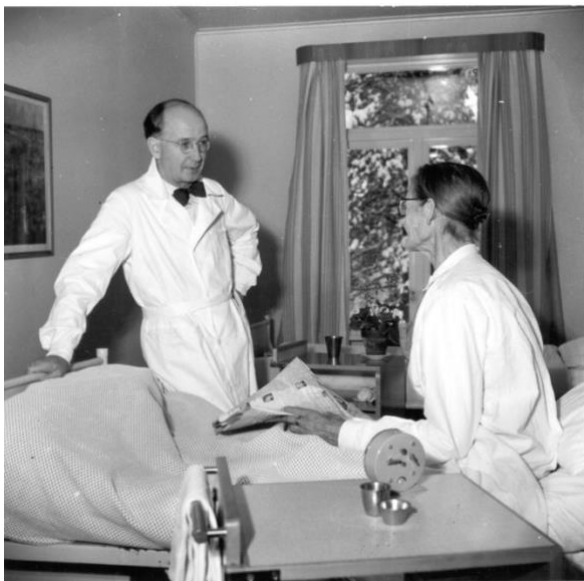
Sara Häggström var gift två gånger:
Äktenskap nr 1, Jonas Levander kallad "Sjul-Smen", Storträsk.
I äktenskap nr 2, Oskar Häggström, Lomträsk

Sjuksköterska och patient som skall röntgas på Arvidsjaur's sjukstuga 1954.

När det fanns BB. Dop på sjukstugan i Arvidsjaur.

Läkaren Hilding Lundqvist, 1905–1983, arbetade på sjukstugan i Arvidsjaur åren 1943–1957.

Han var till att börja med den ende läkaren på sjukstugan vilket innebar att han gick rond, hade öppen mottagning, opererade och hade jour nästan varje natt. Man kan säga att han tjänstgjorde dygnet runt.

1953 kom Dr Zoltan Szepezy och då delade man på jourerna.

Sjuktransport med helikopter från fältet vid Lapponia, 1960-tal. Foto Norran.

Maj-Lis Åhman, Ö Långträsk med dottern Lise-Lotte Åhman, tidigt 1960-tal.

Arvidsjaur's sjukstuga, entrén, 1965.

Dessa fyra flickor välkomnas av husmor vid Arvidsjaur's sjukstuga fru Larsson. Flickorna ska utbildas till ålderdomshemsföreståndarinnor.

”Joakims-Leo”

Daniel Leonard Nyström, 'Joakims-Leo', 1878–1943, var född i Bränntjärn och ett känt original i Arvidsjaur.

Nyström arbetade som springpojke på sjukstugan. Han var soldat i Frälsningsarmén, mycket musikalisk och spelade både dragspel och gitarr. Leo var son till Daniel Joakim Nyström f. 1831, Bränntjärn och hans hustru Caisa Greta Boström f. 1839.

När Nyström 1928 fyllde 50 år skrevs i en okänd tidning:

”Femtio år fyller den 9 dennes, Daniel Leonard Nyström, Arvidsjaur.

Leo - som 50-åringen alltjämt kallas - är född i Bränntjärn och således 'inföding'. Sant är att jubilaren icke intagit någon mera framstående plats i samhället, men han har dock förtjänat att bli ihågkommen och uppmärksammad så han nu är ”på toppen”, som han själv uttrycker sig.

”Allt sedan den 1 november 1908, då den gamla sjukstugan i Arvidsjaur togs i bruk har Leo varit anställd i stugans tjänst som gårdskar. Detta arbete har för Leo mer än den gång varit strävsamt:

-Värst var det, säger jubilaren, då spanskan gick här, då slet jag verkligen ont med att bära vatten och ved. Den gamla sjukstugan saknade nämligen vatten- och slaskledning. Sitt arbete har 50-åringen utfört pålitligt och punktligt”.

”Dagligen har han många ärenden att uträtta, varför man ofta möter den lille och blide Leo på Storgatan i municipet. Om den gatubilden ska vara fulltonig är det nödvändigt att allas vår Leo är med.

”Jubilaren, som är ett fint original, kan med fog räknas till de förnöjsamma och med sin tillvaro belåtna människorna. Måtte 50-åringen leva ännu många år och utföra sitt arbete i sitt förnöjsamma sinne. Leve 50-åringen! A.J.B-a”

Utsikt över Köpmantorget och gamla Sjukstugan 1910.

På höger sida om Stationsgatan:

1. Mörka uthuset tillhörde Glommers kafé. Fastigheten stod vid korsningen Storgatan-Stationsgatan. Nämnade byggnader är rivna och där finns numer ICA-hallen.
2. Vita huset byggdes på 1890-talet av bagarmästare C J Bröms, bageriet synligt på bakom vita huset. Sista ägaren till dessa var biografägare Zackarias Granberg. (Där finns nu Systembolaget, Lubors fastighet mm.)
3. Föreningshuset med spetsiga taket byggdes omkring sekelskiftet av byggmästare Villiam Åström.
4. Längre bort är Skomakarmästare Viktor Steinvalls fastighet, byggnaden revs i slutet av 1960-talet.

5. Längst bort höger sida K P Anderssons och Nils Holmgrens hus som är borta. På tomten byggde chafför Herman Höglund ett bostadshus.

Alla dessa hus på Stationsgatan är rivna. Efter gatan finns idag ICA- huset, därefter systembolaget och längre upp ett hyreshus.

6. Fastigheten till vänster (vita huset) vid Garvaregatan- Stationsgatan byggdes upp kring sekelskiftet avsett som Lantmätarbostad. Arvidsjaur's första sjukstuga inrättades i huset den 1 november 1908. Huset stod kvar till dess nya sjukstugan byggdes (där sjukstugan ännu finns) i början av 1920-talet.

(Text från Gunnar Arvius bok).

// Sammanställt av Kent Norberg